

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Joannis Bonae, Eminentissimi S. R. E. Titulo S. Bernardi
Ad Thermas Cardinalis Presbyteri Opera Quotquot
hactenùs separatim edita fuerê Omnia**

Bona, Giovanni

Antverpiae, 1677

§. 4. Indicantur Auctores, qui fidem Purgatorii, ritumque orandi pro defunctis astruunt. Addita quaedam ex profanis scriptoribus de funerandi ratione.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10805

mundanum in nobis non relinqueretur quod mundi incendio obnoxium inveniretur: sed sicut tribus pueris ventus toris fieret nobis fornax Babylonis. Alloquin x si tepidè, & negligenter viventes ligna, fœnum, stipulam nobis coaccervamus, & tantam ignium materiam hinc nobiscum portamus, cum examen illius Purgatorii tales intraverimus, quid poterit de nobis habitare cum igne devorante? aut quis habitabit ex nobis cum ardoribus sempiternis? quando omne etiam vestimentum mixtum sanguine erit in combustionem, & cibus ignis. Scio quidem, quia si satis arderem igne charitatis, de me quoque diceretur, *Dimittuntur ei peccata multa, quoniam dilexit multum* y. Nunc autem si purgari non mereor igne dilectionis; utinam vel purgaretur alicujus igne passionis, fieretque mihi, quod Propheta imprecatur sibi z; *Ingradiatur putredo in ossibus meis, & subter me scateat, ut requiescam in die tribulationis*. Utinam qui cepit ipse me conterat, solvat manum suam, & succidat me: & hæc mihi sit consolatio, ut affligens me dolore non parcat. Verumtamen nosti Domine infirmitatem figmenti mei. Quæ est enim fortitudo mea, ut sustineam, aut quis finis meus, ut patienter agam? *Nec fortitudo lapidum fortitudo mea, nec caro mea ænea est* a. Hoc igitur peto Domine, ne in furore tuo arguas me, neque in ira tua corripas me. Respice infirmitatem meam, & secundum illam moderare manum tuam, ne vehementia verberis frangat patientiam cordis; sed magis tribulatio patientiam operetur, patientia probationem, probatio spem: Væ autem mihi, si quotidie uror, & non emundor, ut & de me dici contingat b; Multo labore sudatum est, & non exivit de anima rubigo ejus neque per ignem. Væ mihi, si mundari in illa dumtaxat die potero, quando sedebit ipse Judex quasi ignis confans, & emundans argentum, & purgabit filios Levi, Audiam itaque Apostolum dicentem c, *Ecce nunc tempus acceptabile, ecce nunc dies salutis; & dum tempus habemus, operemur bonum*. Audiam consilium Sapientis, qui ait d, *Quodcumque facere potest manus tua, instanter operare; quia nec opus, nec ratio, nec sapientia, nec scientia erunt apud inferos, quò tu properas*.

x *Guerr. Abb. Ser. 1. in Quadrage. y Luc. 7: 47.
z Habac. 3: 16. a Job. 6: 9. b Ezech. 24: 12.
c 2 Cor. 6: 2. Galat. 6: 10. d Eccl. 9: 10.*

S. IV.

Indicantur Auctores, qui fidem Purgatorii, ritumque orandi pro defunctis astruunt. Addita quaedam ex profanis scriptoribus de funerandi ratione.

1. **N**on sine nutu, & providentia Dei factum arbitror, ut receptos Ecclesiæ ritus ab ipsa Apostolorum ætate ad hæc nostra tempora viri doctissimi divinitus excitati, & scriptis illustraverint, & moribus approbaverint. Ræviderat enim Spiritus sanctus in extrema hac delirantis mundi senectâ improbos Hæresiarchas futuros, qui suggerente inimico universam Ecclesiasticam Hierarchiam convellere, & perturbare conarentur. Quod cum in cæteris bonis operibus, tum maximè in iis quæ pro defunctis fieri solent abrogandis, irritò licet conatu, vehementius tentarunt. Ut fidem igitur liberem, quam nuper dedi, eademque opera hujus sacri ritus antiquitatem ostendam; viros præstantes, veteresque Scriptores (servata quantum fieri poterit temporum serie) breviter indicabo, qui fidem Purgatorii, ritumque orandi pro defunctis semper in Ecclesia viguisse disertis verbis testantur e.

2. Cæ-

c *Primum locum tribuo liturgiis Sanctorum Jacobi majoris, & minoris, Matthæi, & Marci, in quibus speciales sunt orationes pro spiritibus quiescentium. Sequitur Dionysius Areopagita, qui in libro de Ecclesiastica Hierarchia, postquam disserat de actibus Hierarchicis, qui sunt circa ingredientiæ Ecclesiæ, & circa procedentes, ac proficientes in ea; de his actibus deinde tractat, qui circa ex ea egredientes, videlicet circa defunctos, exercentur. Hunc comitantur plures ejusdem spiritus, nimirum Clemens Romanus episcopus. 2. & lib. 8. constit. Apostolic. cum Notis Francisci Turriani, Hermes in Pistore visione 3. Tertullianus lib. de testim. anima cap. 4. de corona militis cap. 3. de exhort. Castitatis cap. 11. de Monogamia cap. 10. de Resurr. c. 43. cum Notis Jacobi Pamelii. Origenes Hom. 4. in Job. Hom. 14. in Levit. & 6. in Exod. Cyprianus lib. 1. ep. 9. Zeno Veronen. Serm. de Resurr. Athanasius ep. ad solitariam vitam agentes, & q. 34. ad Antiochum. Lactantius Firmianus l. 7. cap. 21. Cyrillus Hierosolymit. catech. 5. mystagogica. Euseb. Cesariensis. lib. de vita Constantini c. 60. & 71. Ephrem Syrus par. en. 49. & in testamento cum scholiis Gerardi Vossii. Nazianzenus orat. 10. in obitu Casarii strati. Epiphanius lib. 3. har. 75. &*

Ggggg

11

2. Cæterum de funeribus, variisque ritibus sepeliendi cadavera multa quoque ex profanis Scriptoribus colligi possunt, è quibus constat etiam ab infidelibus magnam curam adhibitam, ut iusta mortuis persolverentur. Extant de hac re in Codicibus civilium legum insignes tituli de Religiof. & sumptibus funerum, de mortuo inferen-

do, de sepulcro violato, de cadaveribus punitorum, de debita impensa in exequiis, & ne defuncti, seu funera eorum injuriantur à creditoribus. Copiosè etiam differunt de ritibus antiquorum funerum Scriptores qui sequuntur f, & alii plures, quos isti citant, & commendant.

Sat

in fine ejusdem libri. Basilius Magnus in cap. 6. & 9. Isaia. Ambrosius orat. de obitu Satyri item de obitu Valentiniiani. & Theodosii. & lib. 2. ep. 8. de obitu sororis. Gregorius Nyssenus orat. de dormientibus. Hieron ep. ad Pammachium de obitu Paulina. l. 1. adv. Pelagianos in cap. 1. Ezechiel. & in fine Commett. in Isaia. Chrysostomus hom. 32. & 35. in Matth. hom. 61. in Joann. hom. 41. in 1. ad Cor. hom. 21. in Act. Apost. Serm. 3. in Ep. ad Philipp. hom. 69. & 70. ad populum Antiochenum. Homilia verò 35. in Mattheum ostendit multè rationibus suavis esse corpora mortuorum putrescere, & dissolvi, quam integra conservari. Augustinus integro lib. de cura pro mortuis gerenda. lib. 9. conf. c. alt. ep. 64. ad Avel. Ser. 31. & 33. de verbis Apost. Ser. 41. de sanctis. Auctor Ser. ad fratres in Erema Ser. 44. Paulinus ep. ad Alitium. & Pammachium, itemque ep. 5. ad Delphinum, & paraphr. in Psalm. 1. Theodoretus lib. 5. hist. c. 26. Socrates lib. 7. c. 25. Eusebius Emissenus, seu verius Eucherius Lugdunensis hom. 3. de Epiph. Victor Uticen. lib. 2. de persecut. Vandal. Casarius Arelaten. hom. 8. Boethius de consol. Philos. lib. 1. pr. 4. Jo. Climacus gr. 4. Gregorius Magnus in 1. Reg. l. 2. c. 3. in 1. Ps. pavit. v. 1. & passim l. 4. Dialog. Joannes Moschus in prato spir. c. 24. & 44. Isidorus l. 1. de Eccl. officiis. c. 18. Eligius Noviomon. hom. 8. Bonifac. Archiep. Moguntin. & Martyr. ep. 35. 36. 70. 84. 90. & alibi. Julianus l. 1. Prognosticon c. 18. usque ad finem libri, & varisuml. 1. jere per totam. Anastasius Nicaenus qu. 20. in scripturam. Beda in Ps. 37. & l. 5. hist. c. 13. Joannes Damascenus orat. de iis, qui in fide dormierunt. Germanus Constantinopol. in Theoria rerum Ecclesiasticarum. Analarus supra citat. Haymo Halberstatisen. l. 2. in Isaia. c. 28. & in c. 3. 1. ad Cor. Metaphrast. in vitiis Pachomii. & Theodosii Abb. & Eusebia hospita. Rabanus l. 2. de inst. Cleric. c. 44. Regino Abbas l. de disciplina Ecclesiast. c. 190. Luitprandus Ticinen. l. 4. hist. c. 7. Petrus Dam. ser. 2. de S. Andrea, & serm. de S. Nic. Theophylactus inc. 12. Luca. Anselmus Cantuar. seu verius Petrus Babyon. in c. 12. Matth. Idem Anselmus, vel sub ejus nomine Hervaeus in c. 3. 1. ad Cor. Occumonus item in c. 3. 1. ad Cor. Sigibertus in Chronicis an. 998. Hugo Vitorin. l. 2. de Sacram. p. 16. c. 4. & 6. Petrus Venetab. passim l. 1. de miraculis. Rupertus Abbas in Genes. l. 3. cap. 32. Bernardus

Serm. 66. in Cant. serm. de quinque Regionibus, & in obitu Umberti. Petrus Cellensis l. de Panibus c. 7. Eckbertus Monachus Schonaugra serm. 9. adv. Catharos. Arnoldus Abbas Bonavallis tract. de 7. verbis Domini in cruce c. 2. Nicephorus Gregorius l. 3. & 9. hist. Thomas Waldensis tom. 3. tit. 11. c. 107. Bernardus contra Waldenses c. 9. 10. 11. Ermgardus contra eosdem c. 7. Item Petrus Pischdorfus c. 21. & 22. Scholastici omnes cum Magistro 4. Sent. d. 44. & 45. & cum D. Thoma in sup. 3. p. qu. 70. & 71. Bonaventura in Breviloquio p. 7. c. 2. & tom. 3. Serm. de animabus. Gemadius Patriarcha Constantinopol. expol. pro Conc. Florent. c. 3. Recentiores omitto. Sunt autem inter hos præcipui Baronius an. Christi 34. num. 310. & seqq. item an. 226. nu. 12. Antonius Demochares diffuse ex Conciliis, & Patribus, aliisque Doctoribus l. 4. de Missa c. 18. Bellarminus tom. 2. contrav. libris duobus de Purgatorio. Suarez in 3. p. tom. 4. disp. 45. cum trib. sequentibus. Alphonsus à Castro v. Purgatorium. Eckius c. 25. Enchiridii. Antonius Augustinus in epit. Juris Vet. Pontificii l. 27. Martinus Perez 3. p. traditionum. Jodocus Coccius tomo 2. sui præclarissimi thesauri l. 7. art. 5. ubi citat plures Rabbines, qui Purgatorium admittunt: & lib. 10. art. 6. Theodorus Politanus in suis tract. de igne Purgatorii, de suffragiis defunctorum, de sepulturis, & anniversariis. Petrus Tyræus de multiplicibus suffragiis defunctor. Jac. Gretzerus de receptaculis subterraneis animarum & de funere Christiano. Jacobus Gualterus in Tab. Chronographica verit. 10. Joseph. Vicecomes lib. quart. de antiquis ritibus Missæ. Henricus Spondanus in doctissimo, & eruditissimo opere de sacris Cæmiteriis. Curam autem mortuorum, & ad fidem Purgatorii à primo parente Adamo usque ad nostra tempora semper viguisse ostendit in Notis Chronicis Genebrardus.

f Joannes Rosinus lib. 5. Rom. antiquit. c. ult. additis Thomæ Dempsteri Paralipomenis. Lel. Bistiola Horrar. sub l. 5. c. 1. Lilius Giralduus lib. de vario sepeliendi ritu. Joannes Kuchmannus Lubecensis, qui Romanorum funerum Solemnitates libris tribus de jure maritiam. Spondanus in laudato opere de sacris cæmeteriis. Philippus Cluverius l. 1. Germania antiqua c. 53. Alexander ab Alex. dierum Genialium l. 3. c. 2. & 7. Calius Rhodiginus l. 17. antiq. lect. c. 19. c. 2. & 7.

20. &

Sat dictum de hac re. Illud autem in fine mone-
ndum, ut, cum oramus pro mortuis, mortis
quoque nostræ recordemur, sicut scriptum est:
Memorare novissima tua, & in aeternum non pecca-
bis.

20. & 21. Justus Lipsius l. 1. elect. c. 6. ad l. 4. An-
nal. Hieronymus Magnus var. lect. l. 1. c. 13. & l. 2.
c. 17. usque ad 22. Ludovicus Cartio l. 1. emend.
c. 6. Wolfangus Lazius comment. Reip. Rom. l. 3.
c. ult. Cicero 2. de legibus. Onofander in strategico
c. 36. cum notis Joannis Chokeri Leodiensis. Janus
Durantius Castellus l. 1. var. c. 4. & l. 2. c. 3. Lu-
cianus in dialogis mortuorum. Herodotus l. 4. hist.
Diadorus Siculus l. 2. c. 2. & 5. & l. 4. c. 1. Caesar.
l. 5. de bello Gallico. Eudi funebres quando, & cui
primum instituti fuerint narrat Pausanias in Ara-
diciis. Idem in Messenicis edictum olim ait, ut veste
pulla prosequerentur omnes funera optinatum. Pa-
ces, & candelas adhibitas in funeribus constat ex
Tacito 2. Ann. Persio sat. 3. Seneca de Tranquillit.
amicis 11. Suetonio in Augusto, & ex D. Hierony-
mo ad Vigilantium. Cantu prosequi mortuos ad se-
pulturam plurimarum gentium instituta sanxerunt,
teste Macrobio in somn. Scip. lib. 2. cap. 3. Graeci de-
functos osculabantur, quam consuetudinem commemo-
rat Euripides in Alceste: sed inhibitu postea
fuit hujusmodi osculum à Conciliis Antissiodorensi,
& Matisconensi. Pompas funebres Italico idiomate
describit Franciscus Petucius. Quadam item de fu-
neribus tractat Natalis Comes in Mythologiis l. 1.
c. 13. Dabantur olim convivia in mortuorum memo-
riam, de quibus Synesius ep. 3. Chrysostomus hom.
28. in c. 1. prime ad Corinth. quorum etiam abusum
damnant Zeno Veronensis in Psalm. 49. & Gauden-
tius tract. 4. de Paschate Petrus Gregorius Tholosa-
nus l. 1. de immortal. animor. ex corporum mortuo-
rum cura argumentum desumit ad probandum animarum
immortalitatem. Ob hanc enim insitus est unicuique
à natura amor. & cura proprii corporis etiam post
mortem. Olympias Alexandri mater, cum Cassandri
jussu interficeretur, capillis, & veste se haereticom-
posuit, ne quid posset in cadavere inhonestum videri.
Narrat id ex Trogo Pompejo Justinus in fine l. 15. Si-
milia refert de Polixena Euripides in Hecuba v. 68.
& Ovidius 13. metam. v. 477. De Lucretia idem
Ovidius 2. Fast. v. 83. de Cornelia Vestali Plinius
l. 4. ep. 11. De Glauca Statius 2. Sylvar. v. 154.
De Cleopatra Florus l. 4. De Casare Suetonius. De
Virginibus Milestis Aulus Gellius noctium Attic. l. 15.
c. 19.

CAPUT XIV.

De Psalmis Pœnitentialibus, &
Litanis.

§. I.

Pœnitentia utilitas, & effectus. De Psalmis
Pœnitentialibus, eorumque usu. Laudes
pœnitentiae. Cur septem tantum sint Psalmi
Pœnitentiales.

1. **C**Adit infelix homo in foveam peccati mor-
talis, & non adjiciet ut resurgat: infigi-
tur in limo profundi, & non est substantia: in-
fernalis tyranni servituti se subjicit, & non est
qui redimat: bibit sicut aquam iniquitatem ama-
rissimum virus, & nemo est qui alexipharma-
cum misceat: à planta pedis usque ad verticem
non est in eo sanitas; vulnus, & livor, & plaga
tumens, & non est qui circumliget, aut curet
medicamine, aut foveat oleo: nisi respiciens
desuper Pater misericordiarum, & Deus totius
consolationis manum porrigat adjutricem. Lapsus
enim ex voluntate homo, inquit Bernardus
a, non æquè ex voluntate resurgere jam li-
berum habet, quia etsi datum fuit voluntati posse
stare ne caderet, non tamen resurgere si cade-
ret. Non enim tam facile quis valet exire de fo-
vea, quam facile in eam labi. Cecidit sola vo-
luntate homo in foveam peccati, sed non ex vo-
luntate sufficit & posse resurgere. An igitur pec-
cantis casus irreparabilis erit? An infirmitas hæc
prorsus ad mortem, ut qui fecerit iniquitatem
omnino moriatur in ipsa? Absit. Sed quid dicit
Scriptura? b Perditio tua ex se Israel, tantum-
modo in me auxilium tuum. Benignus itaque Deus
excitante gratia præventum peccatorem è sterco-
re sublevat, erigit à ruina, liberat à servitute,
sanat à vulnere, è morte transfert ad vitam.
Pulsat enim ad cor ejus per fidem, expergefatum
concutit per timorem, concussum suffulcit
spei adminiculo ne labatur, suffultum elevat
ad altiora per actum dilectionis, elevatum deni-
que perfectissimè sanat per contritionem, &
pœnitentiam. Appositè ad hanc rem Fulgen-
tius Ruspensis Episcopus c: Prævenit gratia Dei
impium, ut fiat justus: subsequitur justum, ne
fiat

Ggggg 2

a Bern. de grat. & lib. arbitrio. b Osee 13: 9.
c Fulg. l. 1. ad Monimum.